Můžete bojovat za svobodu, a i přesto o ni přicházet?

Samostuduj · 2026

„Hlavně že to funguje — na tom, jak se přitom cítím, přece nesejde." Tak uvažuje skoro každý, kdo bojuje za něco, čemu věří. Zní to logicky — výsledek je vidět, pocity ne. Jenže je v tom schovaná past.

Urza v knize Anarchoagorismus tvrdí, že na pohnutkách záleží možná víc než na výsledcích. Výsledky našeho konání ovlivňují hlavně vnější svět; naše záměry formují ten vnitřní — tedy nás samotné. Dva lidé mohou navenek dělat úplně totéž, a přesto se můžou uvnitř ubírat jinam: jeden směrem k laskavosti, druhý k zatrpklosti.

Rozdíl je v tom, co danou činnost pohání:

- **Touha žít svůj život po svém** — dělat věci, které mě naplňují, aniž potřebuju někoho měnit či napravovat.
- **Nutkání porazit „ty špatné"** — potrestat je, zvítězit nad nimi, vyřídit si s nimi účty.

Navenek to může vypadat úplně stejně — třeba jako boj za svobodu. Nás to ale uvnitř posouvá opačným směrem, i kdyby šlo o dobrou věc. A protože strach umí jednu pohnutku nepozorovaně zaměnit za druhou, potřebujeme se sami sebe ptát, co v nás při dané činnosti doopravdy převažuje.

samostuduj.cz · CC BY-SA 4.0

Urza to zkouší sledovat na sobě: už dvacet let bere vlastní pocity při psaní, přednáškách i diskuzích jako zpětnou vazbu. Naplňuje-li ho tvorba radostí, bere to jako potvrzení správného směru; sklouzává-li častěji k napjatým hádkám v komentářích, čte to jako signál, že je čas něco změnit. Zmiňuje také nejednoho libertariána, který mluví o svobodě s velkou záští vůči těm, koho považuje za nepřátele — a z jehož slov i vystupování postupně mizí někdejší radost a dobrý záměr, protože se čím dál víc soustředí na boj a nepřátelství.

Buďme féroví: bránit se útoku nebo hájit svobodnou zemi před dobyvatelem je legitimní a Urza to nijak nezpochybňuje — nejde o výzvu k naivnímu pacifismu. Jenže čím víc třeba voják své nepřátele nenávidí, tím ochotněji obětuje svobodu vlastní i cizí, jen aby nad nimi zvítězil. Bránit se lze i bez toho, aby nás přitom požírala zloba.

Svobodu neztrácíme jen tam, kde nám ji někdo vezme — ale i tam, kde ji sami vyměníme za nenávist a strach.

Tři otázky, které si můžete položit ještě dnes:

- Dělám to, čemu se věnuji, protože mě to naplňuje — nebo abych někoho porazil?
- Co ve mně v poslední době převažuje: klid a radost, nebo zloba a touha po pomstě?
- Přeju spokojený život i tomu, s kým zásadně nesouhlasím?

Podle kapitoly 22 „Láska" z knihy Anarchoagorismus (Urza) · kniha.urza.cz

samostuduj.cz · CC BY-SA 4.0